

OPONENTSKÝ POSUDEK HABILITAČNÍ PRÁCE

Vysoká škola, fakulta: **Masarykova univerzita, Filozofická fakulta**

Obor: **Pedagogika**

Uchazeč: **Mgr. Martin Sedláček, Ph.D.**

Název habilitační práce: **První učitel. K roli ředitele školy v pedagogickém vedení**

Rozsah práce: **168 stran**

Oponent: **Doc. PhDr. Josef Malach, CSc.**

Pracoviště: **Katedra pedagogiky a andragogiky Pedagogické fakulty Ostravské univerzity, Fráni Šrámka 3, Ostrava**

Relevantnost tématu pro daný obor

Téma managementu škol spadá do široce vnímané oblasti zájmu pedagogických věd. Je zakomponováno do pregraduální přípravy učitelů a současně studováno ve specializované přípravě na výkon manažerských funkcí ve školských zařízeních. Kvalita managementu v reálné vzdělávací praxi formuje zásadní charakteristiky edukačního prostředí s dopadem na vzdělávací výsledky a postavení škol ve společnosti. Zkoumání ředitelů škol jako hlavních reprezentantů managementu ve školství je tak pro pedagogiku tématem relevantním a výzkumem pro jeho obtížné uchopení dosud málo vyhledávaným.

Kvalita formulace problému

Habilitační práce kumuluje více výzkumných problémů, které autor charakterizuje v podobě „zájmu“ o vybrané parametry výkonu ředitelské funkce, o vztah funkčních aktivit a výsledků vzdělávání, o strategie pedagogického vedení či o profesní dráhu ředitelů. Spojovníkem zájmů jsou ředitelé základních škol v České republice, o něž pedagogické vědy, resp. pedeutologie či školský management nejeví dostatečný badatelský zájem, přestože jsou v rámci vzdělávacího systému vybaveni značnými pravomocemi.

Přínos práce

Přínos práce z hlediska obohacení teoretického rámce výkonu významné pedagogické pozice - ředitele školy spočívá v komparaci a zobecňování dosavadních konceptů účinné či efektivní školy, resp. teorií pedagogického vedení, které umožňují formulovat požadavky na výkon této pozice, kritéria jejich hodnocení i evaluovat vzdělávací realitu z tohoto úhlu pohledu. Metodologický přínos práce lze spatřovat v uplatnění vícera odůvodněných výzkumných přístupů a v propojení výzkumné metodologie se statistickým aparátem, které autor realizoval v některých částech textu až k hranici srozumitelnosti prezentace výstupů a jejich interpretace. Výsledky práce jsou využitelné pro stupňovité specializační studium školského managementu jako segmentu vzdělávací praxe.

Adekvátnost použitých metod

Autor využil pro naplnění cílů práce a nalézání odpovědí na formulované výzkumné otázky výzkumné metody vhodné pro zvolené přístupy. V kvantitativním přístupu uplatněném při zkoumání priorit pedagogického vedení ředitelů, jejich pracovní spokojenosti a pocitu úspěchu i pro hledání asociace mezi praxí ředitelů škola vzdělávacími výsledky žáky to byla metoda dotazníková, přičemž v prvním případě šlo o dotazník vlastní konstrukce, v dalším o národní mutaci

zahraničního nástroje a v případě posouzení vlastní úspěšnosti nebyl původ uveden. Dalo by se očekávat, že všechny použité dotazníky budou v příloze. Při kvalitativním přístupu autor využil především hloubkových biografických rozhovorů (metoda life-story) a případové studie. Výsledkem analýzy dat metodou life-story zaměřené na profesní dráhu je nepojmenované Schéma 1 (str. 133), které uvádí čtyři identifikované fáze vývoje profesní dráhy ředitelů, které by vyžadovalo více „vtáhnout“ klíčová slova (uvedená tučně) vzešlá z analýz slovních výpovědí a bohatší vysvětlující komentář k obsah i grafickému ztvárnění.

Úroveň zpracování

Autor prokazuje v teoretických pasážích uvádějících jednotlivé zkoumané otázky solidní přehled domácích i zahraničních pramenů, jejichž obsah výstižně tlumočí a zakomponovává do uceleného přehledu současného poznání dané problematiky, který často nepostrádá konceptuální rozmanitost a odlišnost. Výsledky kvantitativních sond jsou zpracovány v tabulkách (některé by si zasloužily přesnějšího pojmenování (např. 16, 19, 20 a 21) a typografickou korekci (21). Některá již dříve publikovaná data předkládaná např. v kap. 7 pocházejí již z let 2007 a 2008, jiná z let 2008 až 2009 (kap. 6) nebo z let 2013/2014 (kap. 6) a vzniká tak otázka, zda by aktuální sběr dat přinesl shodné či rozdílné závěry. Části jednotlivých kapitol *Shrnutí* častěji opakuji informace již sdělené při analýze a interpretaci výsledků a mohly být přehlednější svým strukturováním a zobecněním.

Naplnění formálních požadavků

Práce je v souladu s formálními požadavky z hlediska jejího rozsahu, struktury, z hlediska použitých stylistických i jazykových prostředků i práce se zdroji.

Otázky pro uchazeče

1. Lze některé závěry výzkumu TALIS 2018 využít k diskusi výsledků předkládaných v habilitačním spise?
2. Jaké by mohly být nástroje ředitelů škol k řešení velmi nízké oblíbenosti škol českými žáky, na které poukazují již mnoho let mezinárodní výzkumy výsledky vzdělávání?
3. Vliv ředitelů škol na výsledky žáků může, kromě v práci sledované sady činností ředitele, být ovlivněn jeho subjektivním vnímáním své odpovědnosti. Lze se dopátrat informací o tom, jací jsou ředitelé (nejen českých) škol z hlediska profesního pojetí akontability?
4. Jaký je podíl ředitelů škol na zjištění OECD (2014), že podle indexu inovativnosti ve vzdělávání se ČR umístila na předposledním místě ze zkoumaných zemí?
5. Uveďte možnosti využití výsledků vašeho zkoumání v přípravě na funkci ředitele základních škol

Závěr

Autor prokázal požadované teoretické i metodologické kompetence pro zkoumání vybraného edukačního jevu a prezentaci výzkumných závěrů.

Předkládaná habilitační práce splňuje standardně kladené požadavky na úroveň habilitačních prací v daném oboru